

Pri čebelicah.

(Albinica pripoveduje svoje sanje.)

Oj, oj, kaj se mi je sanjalo nocoj!« je hitela pripovedovat krasnega majnikovega jutra mlada Albinica svojima sesticama Barici in Nežiki, ko so sedele vsaka pri svoji skledici sladkega Kneippa, mešanega z mlekom. »S sosedovim Andražkom sva se igrala na vrtu pred čebelnjakom, oba majhna kot palčka, a palčka najmanjše vrste na svetu, ki ni večja od čebelice. Bilo je začuda lepo. Jablane so se smehljale rožnoderče in belo je gledala na naju zgodnja hruška, zelena Magdalenka. V zelenem grmu v meji je žvrgoel črni kos in piskal na flavto. V Mihelnovi hosti je žuborelo petje zgovornih skorcev. Vsaka živalca, vsaka rastlinica je kazala novo življenje.

Toplo je sijalo sonce čez našo rdečo streho na naju. Midva pa sva z občudovanjem gledala proti čebelnjaku, iz katerega so se usipali celi roji pridnih čebelic, nabírat medu, ki ga imamo vse tako rade. Glasno sva se pogovarjala, kako lepo bi bilo, če bi imela tudi midva drobna krilca, da bi mogla poleteti v panj in si ogledati čebelno kraljestvo od blizu. Kar prileti prijazna siva čebelica na bližnji regrat in zabrenči:

»Pogovarjata se o čebelicah. Ali bi šla res rada z menoj v panj?«

»O, in še kako rada,« je zaklical Andražek. »To mora biti veselo pri vas!«

»Toda, ali ne bo preveč soparno pri vas, ko vas je toliko skupaj na stanovanju?« se oglasim jaz boječe.

»Ha - ha - ha!« je zabrnela krilata znanka na cvetici in se samega smeha držala za trebušček. »Pri nas v panju, — pa naj bi bilo soparno in zaduhlo! Kje si pa vendar že kaj takega slišala? Zi, zi, zi! Odkrito vama povem, da živi na kmetih in še bolj po mestih na tisoče ljudi v takih stanovanjih, da bi čebelica ne vzdržala v njih niti pet minut! O ne, ljuba otročiča, Drejček in Binka, bodita le brez skrbi! Nič hudega se vama ne zgodi pri nas. Videla bosta, kako lépo je življenje v naši palači. Samo pazita, da ne razžalita katerega izmed naših »ljudi«, čem reči: čebelic. Posebno pa ne kraljice ali maticel! Kajti ponosne smo čebele zelo in hitro imamo pri rokah orožje — želo. Kaj ne?« šegavo je pri tem pogledala čebelica — ime ji je bilo Medenka — Andražka, ki je imel na nosku še ostanek od bule, ki se mu je bila naredila pred tremi dnevi vsled pika čebelice, ko je bil prišel tik pred panjevo žrelce in je mahal z rokami.

»Hudo zbadajo vaše šivanke,« se odreže Drejček. Toda če boš ti najina varihinja, pojdeva brez strahu za teboj.«

V tem trenutku zakliče Medenka: »Kvišku, za menoj!« — In — oj čudo, sestrici! Oba z Andražkom sva imela na hrbtu po dva para lepih, prozornih kril, da so se lesketala v solnčnih žarkih kot božja mavrica po nevihti.

»Živio,« je zakričal Andražek in se dvignil kot v zrakoplovu. »Kakšno veselje za nas!« Toda meni je bilo — lahko mi verjameta — čudno pri

srcu, ko sem se zibala tako lahkotno po zraku, kot bi bila milni mehurček, kakor smo jih spuščale včeraj v zrak. Vsi trije smo splavali čez drenovi grm pri krivorepki na cvetlični vrt, kjer so posadili mama tiste lepe zlate in bele narcise, dišeče modre hiacinte in škrlatne tulipane, ki so se pa zdeli meni nocoj tisočkrat lepši, ker so bili tako orjaško veliki proti meni, palčku čebelarne velikosti. Bilo je vse kakor v samem raj. V zraku je bilo polno hrcščev in majhnih hrostekov, ki so šumeli od cvetočega Naftugarjevega drevja proti našemu vrtu in nazaj, da si poiščejo medu ali da si ogledajo za malčico troho cvetja ali listja. Pa sredi veselja sem doživela tudi strah. Kajti na bližnji strehi je donelo grozno čivkanje — kot sto piščalk pri parnih strojih. Šlo je skozi ušesa. Večkrat se je zakadila na tla velikanska roparska ptica in je odnesla kako ubogo čebelico, morda težko obloženo z medom, ali pa tudi veliko, rejeno gosonico kot plen v svoje gnezdo. Da, le pomislita mojo grozo, ko sem ugledala, da zalezuje tak velikan — eden naših vrabcev na svinjaku! — krilatega Andražka samega, hoteč ga dobiti v kremplje. Le komaj, komaj mu je ušel, skrivši se v cvet velikega tulipana, sicer bi bil izginil v roparjevem kljunu za zajtrek. Že sem imela oči polne solzâ za Andražkom, kar spet prileze iz skrivališča. Pa kakšen je bil! Od temena do podplatov rumen kot čevljarjev kanarček. Držalo se ga je vse polno cvetnega prahu ali peloda. In ko je stopil Drejček na rob cvetice in se otepal, se je kar kadila od njega zlatorumena meglica. Jaz sem sedela na lepem jegliču — zlahtni trobentici — pozabila na nevarnost in se veselo smejala čudnemu pojacu. A nenadoma zagrmí za menoj bučeč glas:

»Hola! Kaj pa iščejo ti gostje tukaj?« Vsi trije se urno zasučemo in ugledamo za seboj velikega, debelega trota.

»O, ravno prav, gospod Medojed, da ste tukaj! Mi boste vsaj pomagali, da razkaževa tema ljubima otrokoma natančno naše cesarstvo,« je hitela pozdravljati gospodičina Medenka trota in se je globoko priklanjala.

Trot je povešal svoje male tipalke, kot bi hotel podati tovarišici roke v pozdrav, in je mrmral:

»Dobro jutro, ljuba sestrice! Z veseljem sem ti na uslugo. Saj je moje življenje drugače tako sama puščoba, in tudi v panju je danes precej prazno. Večina delavk je šlo na pašo po med, doma pa ga ni niti za en naprtec, da bi si ubogi Medojed potolažil kruleči želodec. To je najslabši čas za nas čebele v maju — kadar rojimo, to se pravi, ko nas zapusti z matico vred nekaj tisoč stari panj in se naselimo v novega, a popolnoma praznega! Že nekaj dni sèm je vse narobe: nobenega pravega reda, kot sem ga navajen, posebno pa nobenega reda v hrani. In to je vendar glavna stvar v življenju. Jestí in piti in spati — to je moje geslo na svetu, in ravno tega se sedaj ne morem držati.«

Nama z Andrejčkom je bil novi znanec takoj povšeči. Res je bil neroden kot »medved«, po katerem je nosil ime (Medo-jed), toda drugače je bil vesele narave kot pustni godec. Ker še nisem videla nikoli preje

takega gospoda, sem se drznila in sem ga vprašala po imenu. Mislite, da mi je kaj zameril? O, prav nič ne!

»Baron Medojed, prvi trot v ministerstvu naše kraljice Regine sem izza zadnjega rojenja!! Seveda je moja služba veliko preimenitna, da bi smel opravljati navadna dela kot druge čebele. Saj so te ustvarjene samo za delo kakor ptica za letanje, in njihova sveta dolžnost je, da pitajo nas barone, pa ne tako pičlo, kot ravnajo ravno sedaj.« Jezno je zaškrtnal s čeljustmi in se oziral naokrog z zelenkastimi očesci, da me je stresala kar mrzlica. Pa zopet se je potolažil ta baron in je nadaljeval: »Glas, oj glas imam pa lep, in zato se nikar ne čudita, ljuba otroka, če je izvolila kraljica mene in moje brate za dvorne pevce in za godce, da prirejamo večkrat koncerte v veselje celega kraljičinega dvora. Toda, oprostita — če hočeta videti naše stolno mesto, prosim vas vse skupaj: kar za menoj! Bo mi v veliko čast, da vama bom mogel pokazati čuda in zaklade naše dežele.«

Spotoma nam je pripovedoval gospod baron razne zanimivosti iz slavne preteklosti malega čebelnega naroda. Poudarjal starost svojega rodu, hvalil njegove običaje, ki jih je svet vedno občudoval; dà, celo modrijani in pesniki človeškega rodu so stavili čebelo za zgled, ki naj ga posnemajo njihovi mlajši.

»Saj še zdaj velja pregovor: priden kot čebela,« prekine trota Andražek, nič hudega sluteč. Toda te besede so se zadrle baronu v srce kot trn v peto in jezno je zarenčal:

»Ba, taki pregovori, ki cikajo le na delavske stanove, za našo veličino nimajo zmisla! Brrr! Nekoč mi je grdi veter prinesel na ušesa celo pregovor 'Si len kakor trot', kot bi bila naša žlahta brezbrizna, lena svojat. Brrr!« Baronu so se tresle tipalnice kot listki na trepetliki grozne razburjenosti.

»Pa zakaj niste pičili, gospod baron, zlobnega jezika, ki je izbleknil to grdo zabavljico zoper tako poštenega gospoda, kot ste vi?« je poizvedoval nedolžni Andražek.

»Bu, bu!« je zarohnel trot, tresoč se silne jeze. »Ali si mar prišel semkaj, da se norčuješ iz mene, reveža?«

Strahu ves zelen je odskočil Andražek vstran, boječ se trotovega žela. Medenka pa mu je prišla na pomoč: »Odpustite, gospod baron, mlademu mojemu prijatelju. Ni vas žalil vedoma, kajti premalo še pozna čebelno družino in ne vé, da nimate vi in vaši bratci nikakega žela.«

Oddahnila sva se oba z Andražkom, ko sva slišala, da novi znanec nima orožja. Toda ta zavest in pa novica, da trot nič ne dela, je barona v najinih očeh silno ponižala — vsaj za devetdeset od sto. Bila sva še vedno trdno prepričana o pravilu, da: Kdor ne dela, naj tudi ne jé!

Prišli smo do glavnih vrat kraljeve graščine — do panjevega žrelca, kot pravijo oče. Kako lep prizor! Ne meneče se za svet so hitele pridne delavke vun, druge zopet noter v palačo. Pred vhodom je pa stala majhna četa — kraljeva garda — kot straža in je mahljala s krilci tako urno in krepko semintja, da je nastal močan prepih.

»O joj!« sem zavpila jaz. »Kakšen vihar vendar uprizarjajo te ženske s krilci! Saj se komaj obdržim pri tleh.«

Kihajoč me pa potolaži Medenka: »Ne boj se, Albinica! To delajo samo zato, da ni tako zaduhlo notri. V palači sami je še veliko takih čebelic, ki skrbijo edino le za prezračevanje in za prenavljanje zraka. S tem obenem odženemo iz panja preobilno vlago, ki izpuhteva iz sveže nanošenega medu.«

Med tem razlaganjem sva se ozirala z Andražkom radovedno okrog sebe. Videla sva poleg pridnih delavk tudi večjo čredo tovarišev trotovih, ki so se ravno gnetli vunkaj skozi žrelce na izprehod, da si preženo dolgčas.

»He, gospod baron!« se je oglasil Andražek. »Zdaj pa vidim prav natančen razložek med vami in med delavkami. Vi ste najprej mnogo večji.« Trot se je držal mogočno in napihnjeno — kot ona žaba v stavi z volom. »Drugič imate lepo, okroglo glavo in velike, svetle oči. Vaša krila so daljša, telo veličastnejše, glas tako krasno poln in globok in — in —« je hitel ves goreč, »žela nimate.«

Baron je glasno zarohnel: »O tem mi molči! Že v drugo si me žalil in prav zaslužil bi, da te zapodim domov.«

Rešila pa ga je zopet Medenka, češ: »Andražek, lepo si označil gospoda barona. Lepe postave je res, kakor praviš, in ima nebeško lep glas, toda« — reče obrnjena k trotu — »kaj ste že hoteli povedati o delavkah?«

Pa trot je zaničljivo zavihnil nos, meneč: »Kdo bo izgubljal čas s pripovedovanjem o tem beraškem delavskem ljudstvu! Bilo bi zanj preveč časti. Pojdite rajši noter z menoj! Zagriznemo kosec peloda in vrček medu; že davno mora biti čas za malico!«

Toda jaz sem si hotela na vsak način prej ogledati natančneje delavke, ki jih je baron tako preziral. Meni so bile pa tolikobolj povšeči. Takoj sem opazila razložek med njimi in troti. Delavke so manjše, imajo bolj stisnjeno telesce, zadaj prišpičeno, in na koncu jim tiči pekoče bodalo. Njih obrazek je bolj podolgast, tipalke so nežnejše, nožice pa bolj kosmate. Meni so se zdele sploh veliko lepše nego brezdelni baron, četudi si v panju tega nisem upala izreči, da se ne zamerim mogočnemu gospodu.

Uvrstili smo se v procesijo čebel, ki so šle v panj. A težko bi bili prišli brez barona noter. Zakaj nismo vedeli dnevnega gesla ali parole. Zato pa je dal trot stražarkam dotično znamenje s tipalnicami in pustile so nas skozi.

Grozna tema nas je obdala v prvem hipcu, tako da sem se boječe oklenila Medenke. Pa oči so se mi hitro privadile polmraku, da sem mogla razločiti čebele, ki so pahljale zrak v notranjem prostoru. Bilo jih je gotovo dvajset. Ko so se utrduile, so jih zamenjale v službi druge.

Da bi pokazal svojo veljavo v panju, je jel izgovarjati trot svojo državo in se opravičevati tako-le: »Prijazno nam oprostite, ako ni vse,

kakor bi moralo biti. Šele pred nekaj dnevi smo se priselili in nismo mogli še dcdobra vsega počediti.«

Četudi je bilo to deloma res, vendar je bil panj na potu do najlepšega reda in snage. Čele čete delavk so si neumorno prizadevale, da odglodajo in odneso iz palače vsako najmanjšo smetko ali slamico. Najbolj pa je zanimala naju z Andražkom gruča delavk, ki so bile zelo nemirne. »Kaj neki imajo?« je povprašal Andražek. Prijazno potaplja Medenka bližnjega trota s tipalnicami in ga vpraša po vzroku nemira. Vprašanec dostojno odzdravi in reče: »Ej, nerodna gosenica je imela smolo, da je med rojenjem padla v panj. Ker ni našla pravi čas vrat, jo bodo sedaj umorile naše ženske.«

In res, že sem videla, kako se je vrgla cela truma čebelic na žrtev in jo zatrupila s stoterimi želci. Z grozo sem si zakrila obraz pred tem krvavim prizorom. Andrejček je pa že popraševal Medenko: »Ali ne bodo sedaj vse te čebelice pomrle, ker ostane želo z nazaj zakrivljenimi kaveljci v rani?«

»O ne,« je rekla Medenka. »Goseničje telo je mehko kot maslo in v njem ne ostane želo kot v tvoji koži. Le pri piku v trdo telo morajo umreti.«

»Prav jim je,« je menil Andražek, »zakaj pa vbadajo v telesa, za katera nimajo ustvarjenih žel.«

Medtem so trgale čebele mrtvo gosenico kos za kosom in jo nosile vun na prosto.

Ko smo odšli naprej, smo naleteli na veliko zapreko, ki je dala zopet opraviti stotinam delavk.

»Podobna je ta skala drobnemu jabolku,« je zaklical Andražek. »Ali je prišla ta tudi z rojem vred v panj?«

»Prav mogoče,« je zamrmral baron trot.

»Kaj pa napravijo ž njo?« sem poprašala jaz boječe — usoda gosenice mi ni hotela iz spomina.

»Še tega ne veš?« se začudi baron. »Vsako stvar, ki je ne moremo spraviti iz panja, prevlečemo z voskom in pelodom kot s firnežem.«

Ker si nisem upala nadlegovati ponosnega barona še naprej, sem se obrnila rajši na prijazno Medenko za natančnejše pojasnilo.

»To je zelo preprosto,« je dela ta. »V dobri minuti boš vse sama videla. Glej, že začenjajo.«

In res se mi je prikazal od vrat sem čuden prizor. Majhen vlak delavk je lezel počasi proti nam. Na nožicah je pa nosil rjavkasto-rumene široke turške hlačice, »obnožino« iz cvetnega prahu. Poleg nabiralk medu živijo namreč v vsakem panju še številne čebele, ki donašajo v prvi vrsti le pelod ali cvetni prah. Videla sem, kako so jemale delavke te kepice s čeljusti raz nog, jih mešale med seboj in gnetle, kakor mati testo za kruh — dokler niso imele pred seboj celega kupčka mehkega, voskastega lepila. Nato je šla pa druga za drugo in mazala to zmes enakomerno preko jabolčne kepe toliko časa, da je bilo videti le še voskast griček sredi panja.

S takim voskom so natirale čebele tudi tla in stene v panju, pa zamazale vsako najmanjšo špranjico, dokler niso bila tla bliščeča kot parket in stene kot obite s tapetami.

Čimbolj je zanimalo naju vse to, toliko bolj pa se je dolgočasil trot. Zaspano je mrmral, komaj odzdravljaj tovarišem, ki so ga srečavali. Bilo je očitno, da si želi spanja, še bolj pa medu.

Nenadoma pa se je ustavilo vse delo. Od zunaj je privršelo brezštevila delavk, ki so drle vse navprek v panj.

»Halo!« si je mel oči trot. »Nevihta bo. Vse dere domov! Za ves svet ne morem umeti, zakaj nočejo lenobe delati, kadar je zunaj mokro! Lenoba, sama lenoba!«

Nastala je silna gneča, prepih in celo ploha se je vsula v panj — jaz pa sem se prebudila v postelji, ker so bili mama že preje odprli okno in me poškropili z blagoslovljeno vodo. Če bom kdaj še tako srečna, da pridem med to pridno ljudstvo v panj, vam bom pa zopet zvesto povedala svoje sanje.

Fr. P.

Kakor babica in dedek.

(Detinska slika.)

Mislili smo, da sta Rupnikova babica in dedek že umrla, pa še nista. Pravzaprav se bomo že pozneje pogovorili, kako smo prišli do te vesele misli: Rupnikova babica in dedek še živita.

Še vedno kakor včasih hodita v gosti k Zornikovi botri. Zornikova kumica že vé, kako jima more takrat postreči.

Na mizi mora stati visoka vaza s širokim krožnikom, obloženim s sladkimi piškoti, svitki, srčki, zvezdicami, šolnčki, petelinčki, jerbaščki in kdove s čim še.

Pripravljeni morata biti tudi dve beli skodelici, poveznjeni na krožnik z modrim pasom. Poleg skodelice ne sme manjkati srebrne žličice z okusno izrezanim imenom na držalu: Z. Z. Rupnikova babica in dedek sta že razumela, da to pomeni: Zofija Zornik. Še nekaj. In to je glavna reč: Kava je morala biti že kuhana. Tako da Rupnikovima ni bilo treba storiti drugega kakor sestí in se dobro imeti.

Babica in dedek sta pa tudi vedela, kako morata nastopiti pred Zornikovo kumico. Babica je navadno pripeljala s seboj malo vnukinjo Vido, kateri je bila Zornica krstna botra. Dedek pa je prišel v lepi baržunasti čepici, ki mu jo je ob njegovi zlati poroki naredila Zornikova Zofija sama.

Res! Prijetno je bilo pri Zornikovi kumici na obiskih. Posebno v mrzlih zimskih dnevih se je tako mehka toplota razširjala od velike peči po prostorni sobi; in če si še v okna pogledal, v katerih so cveteli ciklamni